

ZPRÁVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

6/2003

ZPRÁVA o pomoci krajanům postiženým povodněmi

V minulém roce bylo více než stoletými povodněmi zaplaveno rozsáhlé území Čech. Mezi postiženými obcemi byli i volyňští krajané. Rada z nich přišla o celý svůj majetek.

Užší předsednictvo SČVP urychleně posoudilo katastrofální povodňovou situaci a vydalo „Výzvu všem volyňským Čechům“ na pomoc nejvíce postiženým krajanům. Navrhlo vedoucími regionů, aby na členských schůzích nebo jiných kulturně-spoločenských akcích provedli tradiční volyňskou jednorázovou sbírku.

Výzva měla nebývalý ohlas, sebrané finanční částky zasílaly jak regiony, tak jednotliví krajané z ČR, ale i z USA, Kanady, Anglie a SRN.

Do konce roku 2002 činil výsledek sbírky 75 824,30 Kč. Ve Zpravodaji č. 1/2003, ročník 13 byl uveřejněn její průběh.

K zřetelnému provedení náročné akce byla ustavena skupina ve složení: MVDr. Vladimír Samec, I. místopředseda, Kuchyňka Václav, tajemník, Marie Nečasová, hospodářka CV SČVP a Josef Kozák, vedoucí regionu Litoměřice. Byly stanoveny zásady pro posuzování vzniklých škod a určování výše finanční pomoci.

Podle těchto zásad by měli podporu obdržet především: - vdoletí invalidé, veteráni, starší osamělí lidé - rodiny, kterým by domy nebo byty zaplaveny nebo totálně zničeny, včetně všeho majetku.

Na schůzi předsednictva 20. 5. 2003 bylo provedeno hodnocení sbírky.

Finanční částka postiženým krajanům včetně daru SČVP 7 571,60 Kč činila 135 000 Kč.

Dále bylo rozhodnuto, aby pověřené čtyřčlenné skupina provedla šetření škod u nahlášených členů přímo na místě samém, vesměs v litoměřickém regionu a okolí.

Dopravu zajistila rodina Nečasova bez náhrady cestovného. Přestože nebyl postiženým rodinám předem nahlášen příjezd skupiny pro šetření škod, všude byli její členové mile přijati a krajané jim vše ochotně sdělovali a odpovídali na jejich dotazy.

Při šetření škod byl hlavním zřetel na: rozsah škod, vzniklých úplným nebo částečným zaplavením domů a sklepů,

stupeň postižení a zničení vnitřního zařízení a vybavení bytu.

výpovědi poškozených, finanční ohodnocení škod pojistkovými.

O zjištěných škodách u jednotlivých osob nebo rodin učiněn podrobný zápis. Je uložen u předsedy - hospodářky SČVP.

Po skončení šetření skupina navrhla výši finanční částky pro jednotlivé osoby a rodiny.

Jsou uvedeny v následující tabulce:

Jméno a bydliště: Finanční částka Kč:

Pospělá L. Libuš, 6 000,-
Mlékočejedý č. 73, 6 000,-
Josef a Rája Votrubovi, 2 000,-
Terezinská 215/4, Lovosice 2 000,-

Vladimír Gabriluk, Terezinská 47, Lovosice	21 000,-
Oldřich Prošek, Svatočpluka	
Čecha 133, Bohušovice	2 000,-
Miloslav a Eugenie Jersáková, Želetice 8	14 000,-
Antonín Tintěra, Křešice 138,	37 000,-
Emilie Nováková, Nučnické 9, p. Křešice	20 000,-
Jiřina Kolocová, Okna č. 34, p. Litoměřice	8 000,-
Irena Časárová, Hrančiči 1178, Mělník-Mlázice	25 000,-

Předsednictvo EV SČVP tento návrh schválilo a souhlasilo s tím, aby dva členové skupiny, tj. Václav Kuchyňka a Josef Kozák převzali finanční částku od M. Nečasové a osobně jí proti podpisu předali postiženým krajanům. Svůj úkol s potěšením splnili.

Jménem všech obdarovaných děkujeme všem krajanům, kteří přispěli finančními částkami na likvidaci škod. I když poskytnutá pomoc nebyla velká, máme za to, že sbírka splnila své poslání.

Opět se osvědčilo dávno známý volyňský zvyk vzájemně si pomáhat v nouzi a tím se potvrdila dlouhá tradice a solidarita s postiženými.

Vladimír Samec, Václav Kuchyňka,
Marie Nečasová, Josef Kozák

Měsíc u ruských Čechů

Poprvé jsme se o enklávě Čechů na pobřeží Černého moře a zdejším národně-spoločenském spolku NAZDAR dozvěděli z Lidových novin v prosinci roku 2000.

Článek měl nadpis „Vlast na nás zapoměla, tvrdí etničtí Češi v Rusku“ a bylo v něm obsaženo všechno podstatné. Stovky potomků Hejdků, Hájků, Králů, Mašků, ... kteří využili pozvání císaře a kolem roku 1860 se vypravili na dlouhou cestu do neznáma, by rádi navázali na dobu do roku 1929, kdy zde měli svoji školu, svůj kostel, kde se obci Kirillova převzidalová Maša Pracha. Nechtějí odtud pryč, touží pouze po kontaktech se zemi svých předků, dozvědět se i o místech, odkud pocházejí jejich kořeny.

Ještě častěji a ruštinář, hraješ na trumpetu, což nabídnout nebe - honilo se mi hlavou. Následoval fax na velvyslanectví do Moskvy a vstřední oddělení kulturní radové paní doktorky Vlasty Smolákové. Těch dopisů, faxů a později i telefonátů byla řada a poté, co jsem získal spojení na „motor“ všeho vlasteneckého snažení ve vesnicích kolem Novorossijska, na předsedyň národní kulturního spolku NAZDAR Zinaidu Trendu, a slyšel její „prijezžajti, pomogite“, rozhodl se nakonec vyjet na pomoc takřkajícím na vlastní triko.

Starali se z toho o mě jako o vlastního. Generace sedmdesátníků a starších mluv dosud krásnou češtinou, i nejmladší pak mají chut' se do jazyka svých předků a pracabíček pustit. Car jim přiježdu dal pádu, fandil vinaři Hejdkovi a jeho synovi, kteří zde začali s pěstováním vína. Po nich nesé názvy i vesnice Gajduk, kde jsem našel i Trendu až s veškerým zaopatřením.

Co česká rodina, to námět na román s jejím společným - Stalínovou kolektivizací, represemi a 2. světovou válkou, kdy se většina mužských potomků sešla ve Svobodově armádě a přesto, že mohla zůstat v osvobozeném Československu, navráci se domů - k rodinám a k vinicím, které sice již patř sovchozům, jenže ty mzoaly předků, než pádu vydobyli na divokých lesích a ze zemljanek se přestěhovali do prvních vlastních domů, jsou pro ně nepřekonatelným magnetem.

Naslouchal jsem neuvěřitelným příběhům, jak se pana Ržemčík přičiněním úřadů stal pojednou „Ukrajince“ Ružečko, anebo jak se Stanislav Trenda až při odchodu do důchodu dozvěděl, že je vlastně Bohuslav, ovšem slavit Boha bylo nepřipustné. Zazpíval jsem si české písničky s babičkami a dědečky, jak si je předávaly celé generace, pustil se do češtiny v nedělní sokroumské školice.

To pani Irina Tretjakova, dcera českých přistěhovalců a tumočnice jedné zdejší ropné francouzské společnosti, se po absolvování češtinářského kurzu v Poličce rozhodla, že své dva kluky začne učit češty. A pokud bude mít zájem některý z jejich kamarádů, může přijít taky. Nakonec se v rodinném domku u Tretjakových schůzi neděli co neděli nejen pátnička dětí, ale i maminek. Naučil jsem se pár básniček a písniček a zakončili písní nejdražší - Kde domov můj, Slziček pár a píání: „Prijezžajti opjat!“. Také spolek NAZDAR už je v celém Krasnodarském kraji znám a o členství se zajímají Češi zblízka i zdáli, i třeba slovenský katolický kněz Jozef.

Rádi by navázali spolupráci s některou českou cestovkou. K moři, na boršč, pelmeně a především výborné víno a kus rodné řeci by pak pozvali české turisty a pochopitelně se také čas od času podívali „domů“. Plán je moc, financí málo, přesto se už o Čechích kolem Novorossijska ví. Navštívil je velvyslanec Bašta, kulturní radové, řada podnikatelů, Česká televize o nich přinesla zajímavý sůt, a zatímco malíř Petr Itásov-Matula se synem Vitajilem vystavovali v květnu a červnu roku 2002 s úspěchem v Praze a Jihlavě, v prosinci se je vstavní síni pražské Novoměstské radnice za účasti nadehaného muzikanta Slávika, nejmladšího z rodiny Trendů, který studuje v Brně, uskutečnila výstava a kfest stejnojmenné skvočné knihy fotografií Jindřicha Štreita a Martina Sedláčka nazvaná Daleko od domova. Pro někoho dost, pro energii nabitou Zinaidu stále málo. „Nechechme být věčně závislí na nějakých sponzorech, rádi bychom, když je to teď v Rusku možné, nějak český podnikat a na všechno si vydělát sami“, netají se touhou po soběstačnosti Zina, ale peněz na rozjezd třeba rozhodně bude. Dovoze a prodej českého piva nevyšel, proto teď svůj zájem upřijí k českým rolíkům a k vlastní pekárně. V prostorách, které jim novorossijská radnice nabídl (jenom kde vzít na nájem), by mohla ještě vzniknout výstavní, přednášková a promitační síň, prodajna českých výrobků... Věřt také, že se v Novorossijsku po víc jak sedmdesáti letech opět objeví český učitel, a tentokrát už natrvalo, že se „Dom kulturní“ v Kirillovce promění v původní,

českými rukama na začátku století zbudovaný katolický kostel.

A proč ne? Ministerstvo zahraničních věcí a občanské sdružení Centrum humanitární pomoci krajanům jim drželi nejen palec, ale také pomáhali, seč mohou, i s těmi nešťastnými financemi.

Jvo. Mlčka
(Převzato z časopisu České Listy 2/2003, str. 10)

Vzpomínka na školní léta...

Narodila jsem se v české vesničce Sofjevka na Volyni, v roce 1921, mým rodičům, Marii rozené Macákové a Jaroslavu Žáčkovi. V sedmi letech mě maminka přivedla do školy k zápisu. Pamatuji si, jak jsem šla s nějakým strachem, myslala jsem si - jak to tam budu asi zvládat. Bylo to dobré. Pan učitel byl usměvavý, všechno mi vysvětlil a já jsem se přestala bát. Na školu jsem si rychle zvykla. Každý den jsem se těšila, že zase zraje půjdu. Nás pan učitel byl velice rozumný a hodný člověk, i když byl přísný. Dnes při myšlence na něho obdivuji, jak mohl zvládnout sám učil tolik dětí. Bylo nás 50 až 60. Starší děti se učily od 8 do 12 hod., a ty menší odpoledne do 16 až 17ti hod. Učili jsme se polsky i česky. Vzdávky jsem se těšila na hodinu historie, to nám pan učitel vyprávěl o polské šlechtě, o knížcích panstvích a zámčích, které svou krásou ostní každého. Také o válkách a jejich bohatých i o chudých lidech, o revolucionářích. Ještě dnes si ráda přečtu knihu o historii od Sienkiewicze nebo Aleny Vrbové. Jsem mu mo věčná, že mě naučil číst knihy. Vzdávky říkával: „Děti, hodně čtěte, nebudete litovat, že jste promarnili čas čtením.“ A je to pravda.

Dokázal nám všitpit lásku k lidem, přírodě, zvířatům a k naší vzdálené vlasti. Vyprávěl nám o Masarykovi, Štefánikovi, Komenském, Palackém, Havlíčkovi a jiných velkých českých dějinách.

Česky týdně jsme měli hodinu zpěvu. Hrával nám na housle, a my jsme zpívali české i polské písničky. Také jsme měli hodinu tělocviku. To jsme se vzdávky vyřádili. Pan učitel byl mladý, vysoký, pěkný, okolo třicítiky. Byl ženatý, měl jedno dítě a vychovával nějakého sírotka z příbuzenstva.

Někdy nás ale i trestal. Hlavně kluky, kteří byli zlobiví. Také neměl rád špindly. Takový žáci museli stát na hantě někdy klečet na kolenu a také někdy někomu zatahal za uši. Tehdy někdy souhlasili s trestem. Kdybych já byla přišla zalovat, že jsem byla potrestána, otec by řekl: „Mělas dostat vice.“ Ale u mě to nebylo zapotřebí. Byli jsme s panem učitelem kamarádi. Dnes se děti neshmí trestat a proto máme všude plno loupežů a vražd. Měli bychom se vrátit k tomu, co bylo dříve, možná by se to s touto omladinou zlepšilo. Nedovedu pochopit, že někde žijí čtívní zabití učitelka. To je děsné. Za každý svůj život jsem něco takového - takovou hrůzu - neslyšela. Děti se učily doma pracovat a k poslušnosti je vedli doma i ve škole. Také jsme jednou naučovali v Sokole. My starší. Trvalo to deset dnů, ale vyšlo to. Když nadešel den našeho vystoupení, neselhal jsem. Bylo to moc hezké. Již ráno vyhrávala místní kapela u školy. Tam bylo naše hřiště. Byl to velkánský dvůr se vším, co bylo k cvičení potřebné.

Škola jsem měla velice hezkou, z červených palených cihel. 15 chodů jsem zdolávala několikrát denně ale byla to pro nás hračka. Okolo školy byla zahrada, kde jsme pěstovali květiny. Škola si postavili místní občané, cihly daroval můj dědeček Karel Žáček.

Ale zpátky k vystoupení. Lidé - hlavně naši rodiče - se již nemohli dočkat, cože to jejich děti dokážou. Návštěva byla tak velká, že to nikdo nečekal. My jsme křesné cvičili při hudbě a nikdo nic nečekal. Pan učitel měl velkou radost a my také. Lidé tleskali, že to nebralo konce. Když se navečer rozcházeli domů, všude se mluvilo o tom, jak to pan učitel mohl dát dostojně, že to tak krásně vyšlo.

Těmi někde žije někdo z mých vrstevníků, jistě si vzpomene na našeho pana učitele s velkým „U“.

Pana učitele Mikuláše Sulženka.

Anna Krátká, v Zahradách 2202, Žatec

Pan Jiří Bureš z brněnského regionu nám poslal výstřek z časopisu AŠSKO - Ascherlândchen 2002.-No. 6 s názvem

Jedno z velkých stěhování v poválečných letech (Volyňští Češi)

Na začátku článku se hovoří o událostech poválečných let a o reemigraci, o čemž jsme již mnohokrát psali. Zaujalo nás ale vyprávění ze současnosti, které s radostí uveřejňujeme.

Vyprávění dětí v ménětiňských školách - jako byla v Mokřínách (Nassengrubu - název byl tehdy zachován) mělo i své výhody. Nadnější a vinnější děti zde doháněly učení v diferencičovaném vyučování. To platilo pro všechny děti - pro ty z vnitrozemí, které chodily do protektorátních škol, i pro ty z Volyně.

Do Nassengrubu (Mokřín) se přestěhovali volyňští Češi hlavně z místa zvaného Dědova Hora (Homanovi, Beránkovi, Skopovi, Martinyškové, Kubelkovi, Švavarských, Andriovi, Šetmanůvých, Krejčích, Zemanovi...).

Z počátečního uzavřenějšího společenství, daného původními poměry, se volyňští Češi stávali občany, i když představy o životě byly se mnohým rodninám neproměnlivé v vytvořené nouze skutečnost. Sdíleli osud země po „vítězném únoru“ s postupnou sovětskací politikou poměrů. Mnozí se obávali horších dob, podobných těm, co prožili v SSSR. Pro mnohé doslidenice bylo slovo „Volyňští“ i jakýmsi ocejchování, neboť národnostní poměry byly po válce vypjaté nejen mezi českým a německým obyvatelstvem a teprve později postupně opadala vlva nepochopení (zvláště když Češi sami začali překračovat západní hranici a přecházeli se země).

Noprvé v dějinách Ašska se pravoslavná náboženství stalo - vedle evangelictví a katolictví - vírou, která se šířila ašským okresem. Evangelický kostel v Mokřínách se stal pravoslavným stánkem. Pan Jan Křivka z Františkovy Lázně zde sloužil mše pro zdejší početné věřící. V tomto kostele se křtilo, kázalo i odnávalo, i smuteční obřady se zde sloužily. (Dnes v tradici pokračuje pan Roman Mastík, jenž je nynějším „sluhou Božím“). V nejhorších letech „budování socialismu“ byl kostel uzavřen a teprve po roce 1989 s finanční pomocí našich německých sousedů opraven a znovu otevřen.

Volyňští Češi měli jako etnikum vztah jednak k první republice představovanou prezidentem T. G. Masarykem a pak k Ludvíku Svobodovi jako organizátoru zahraničního vojenského odboje na Východě. (Kolem 1200 volyňských Čechů bojovalo v jeho armádě, z toho 600 žen).

Ani pozdější kritické výhrady vůči Ludvíku Svobodovi nemohly v jejich očích zastínit jeho zásluhy. Vždyť komunisté nutili i volyňské Čechy odstraňovat portréty obou státníků nejen na veřejnosti, ale i v soukromí, i když v rozdílných dobách. Teprve jako prezident

republiky navštívil Ludvík Svoboda Aš a v Mokřínách pobyl u svých spolubojovníků.

Jan Hais

SČVP regionu Litoměřice

Vás zve na posvícenské posezení, které se koná 26. září 2003 v 10.00 hod. v sále Kaserna u kasáren Pod Radobylem. Odjezd autobusu B a D v 8.00 a 9.00 hod. z autobusového nádraží. Káva - čaj a obědy jsou zajištěny. Na stolech budou jako vždy posvícenské jablečky.

Výdečné zve organizační výbor

Archiválie z Volyně a ze Svazu Čechů z Volyně

obsahují kolem 100 kartonů vzácných dokumentů přivezených z Volyně a vzniklých při činnosti Svazu Čechů z Volyně v Žatci. Po likvidaci SČzV byly uloženy nejdříve v Okresním muzeu v Litoměřicích a pak ve Státním ústředním archivu (SÚA) v Praze v podzemí budovy na nábreží gen. Svobody, které bylo při loňských povodních zatopeno vodou.

Ředitelka SÚA na můj dotaz sdělila, že před dvěma lety bylo naše archiválie přestěhováno do supermoderní budovy SÚA v Praze Chodovci.

Zájemci o studium v tomto archivu zjistit uvítají údajce o spojení:

Státní ústřední archiv, telefonní ústředna 974 847 111, vedoucí 6. odd. Dr. Kahuda linka 396 (místo koncovky 111), **Dr. Machotková, která má fond SČV na starosti, linka 425** (místo koncovky 111).

Jiří Hofman

Setkání rodáků z Hulče

Dne 7. června 2003 se v Žatci kanalo setkání rodáků z Hulče. Sjelo se nás 82 i rodinnými příslušníky. Je to příjemné zjištění, když si uvědomíme, že je to již 56 let, co jsme reemigrovali zpět do vlasti. Přítomné uvítal Toník Umlauf, „dívčata“ starší osmdesát let obdržela květiny. Minutou ticha jsme vzpomněli těch, kteří nás v minulém roce opustili a ostatním popřáli hodně zdraví, abychom se mohli ještě dlouho setkávat.

Přišla meza nás opět i pani Marie Cilová. Je jí již 94 let a je stále velice čiperná. Stáli jsme téměř frontu, abychom si i n mohli povídat. A myslím, že jsme jí v dobrém slova smyslu záviděli její kondici jak fyzickou, tak hlavně duševní.

Za celé odpoledne se hlavně vzpomínalo. A z útržků vzpomínek jsme si skládali mozaiku naší vesnice. Naše obec zaslala největší rozkvet mezi dvěma válkami, v letech 1923-1939, kdy jsme patřili k Polské republice. Hulče vzkvétala po stránce hospodářské, rozvíjel se kulturní i společenský život. I když musíme objektivně přiznat, že třeba v oblasti školství byli v začátcích problémy s výukou českého jazyka.

Škola byla malá ale útulná, chodili jsme tam rádi, i když to byla pro některé děti velká vzdálenost, např. Hájeck, Urveny, Adamov.

V oblasti Volyně nebyl rozvinutý průmysl, převažovalo zde zemědělství. Přesto v naší obci sídlily dvě slévárny, byl tam mlynář a mlékárna. Pracovalo zde mnoho řemeslníků, např. kolářství, kovárna, krejčovství, obuvnictví, řeznictví, 4 švadleny, sedlářství a další.

I kulturní a společenský život byl bohatý. Hrál se divadlo - nejrve u Káru v zájezdním

hostinci a později v Klubu. Měli jsme kapelu, která zejména pod vedením kapelníka Vladimíra Kutlíka dosáhla velké popularity. Velkou kulturní událostí byl vznik veřejné knihovny. Část knih přišla dokonce z Čech z prezidentské kanceláře republiky. Chloubova občec byl hásičský sbor, jehož činnost se úspěšně rozvíjela, kolem roku 1925 žítal 36 lidí. Až do druhé světové války byl nejvýznamnější společensko-organizační v Hulči. Slavnou historií měl i hásičský prapor, který tehdy vyvívala dcera p. Kašpara, Anděla Kovandová. V době I. světové války byl ukryt u Kašparů v Kijevě a po válce byl v velkých problémech převezen zpět do obce. Když se v roce 1925 konala slavnost svěcení hásičské zbrojnice, byl vysvěcen i navrácený prapor. Po reemigraci do Čech byl tento prapor v péči praporečnicka pana Josefa Pařezka a v roce 1928 byl slavnostně předán do muzea v Přibyslavi. Neméně slavný byl i hulečský Sokol, který byl založen v r. 1930. Sokolové často vystupovali i v okolí - Kvasilově, Hlinsku, Mírohošti. Jezdilo se i na všesokolské slety do Prahy v letech 1932 a 1938. Se vznikem Sokola se rozšířil mezi mládeží i sport - odběhání, atletika a fotbal.

Věškerá činnost politická, kulturní i společenská se mohla dále rozvíjet, když byl v roce 1928 dostavěn Klub. Přestěhovala se sem knihovna, pošta, úřadovna zde starosta, cvičiči zde sokolové, nacvičovali muzikanti. A pořádaly se zde velkolepé plesy v zimě a léte zábavy. Hned po otevření byla zřízena hospoda a obchod. Na svou dobu to byla jedna z největších budov v celé obci. Další velkou dominantou bude v mlyn u Hovostků. Mlín dobře prosperoval, rodina ho neustále modernizovala. Bylo zde zaměstnáno velké množství lidí z Hulče i Ukrajinců z Urven. Velká sála bývala o půlci.

Dne 5. 5. jsme se pravidelně vydávali ke dne S. Mikolaji, kde se scházely davy lidí ze širokého okolí. Jednak jsme se posilovali léčivou vodou, jednak si užili atrakcí, které na žádné pouti nasměly chybět. Nedílnou součástí poutě byla i návštěva církve, kde sloužil mší pan farář Zajíc. A potom následovala zábava v sále Klubu. Každý si vyzkoušel udělat čas, aby mohl oslavit poutí i posvěcení. Byl čas na práci i na zábavu. Músme ještě vyzvednout pospolitost občanů Hulče, která se projevila zejména při různých oslavách. Zúčastňovali se jejích všichni, jak bohací sdělati, tak i chalupníci. Např. když nás poštovní doručovatel pan Klazar slavil 80. výročí narození, na oslavu se sešla v Klubu celá obec včetně hásičů, sokolů a muzikantů.

Ted' ještě několik slov k výuce českého jazyka. Češi byli rozptýleni po celé Volyni a v žádném okrese nedosahovali 20 % obyvatelstva, takže se na ně nevztahovala mezinárodní ochrana menšin a bylo na libovůli státu, bude-li se v české škole vyučovat češky. A tak se zrodila myšlenka založit Českou matici školskou, která z příspěvků obcí:

-vydržovala české učitele na obecních školách
-zfízvala vlastní matiční české školy.

Toto veskeré dění jak hospodářské tak společenské a kulturní záležovala řada hulečských občanů. Díky jejich nezmrénému úsilí patřila Hulčec ke známým a významným obcím na Volyni. I když jsou známa jména těch, kteří se o věhlas obce zasloužili, záměrně jsem je zde neuvedla. Jejich celá dlouhá řada. A tak bychom se měli hluboce poklonit jejich památce a poděkovat.

Veskeré naše úsilí o prosperitu obce přerušila druhá světová válka. Za války nebylo možno pořádat veřejné taneční zábavy, ale omladina si poradila. Mladí se scházeli doma, kde vždy někdo zahrál na harmoniku a vesele se tancovalo.

Jestlipak si ještě někdo vzpomene na „šarváry“. Pro ty mladší připomínáme, že to byly pracovní povinnosti každého občana při údržbě obce. Např. nikdy bychom se v zimě nedostali z Hájku do školy na dráhu, kdyby se ručně lopatami neprobíhala ovozová cesta na dráhu. A díky tomu byla celá naše obec vždy pečlivě udržována.

Dnes se dá na mládí už jen vzpomínat. Myslím si, že každý z nás by se stále ještě chtěl proběhnout (třeba i bosky) pěšinkou od Burešů ke hřbitovu, ovozovou cestou na dráhu, k Mikolaji, ukrajinkou Hulčí do Hájku a třeba se vykoupat v sázavce u Cílicí (kde byly mraky žab), nebo se pustit po dráze až k Hovostkům do mlýna, kde byla v nádrži krásně teplá voda na koupání.

Celé odpoledne se prosedlo v družné zábavě a všichni jsme si slíbili: „Za rok zase na shledanou!“
Emilie Šimánková

Tenkrát v roce 1944

Naše obce Noviny České byly osvobozena 2. února 1944 v ranních hodinách. 5. února dopoledne přijela pětičlenná sovětská jízda na koních. Ale v poledních hodinách proletěla nad okrajem obce německá letadla a začala shazovat na padácích různé vojenský materiál. Pozoroval jsem vše z našeho dvora na okraji vesnice, a za malou chvíli se do vesnice hrubou nepředehlednou množstvím německého vojska ze směru Olyka. Byl jich asi 4000 mužů, většinou na koních. Šel jsem informovat staršího bratra, abychom se ukryli do námi zbudovaného krytu, ale Němci byli rychlejší a chtěli, aby jim krát už cestu do Dubna, aby mohli pomoci tam obklíčeným Němcům. Techniků i autu nechali pod kopcem. Když se vrátili do vesnice, stihli ještě sovětskou jízdu a začali po ní pálit z ručních zbraní, ale ta jim unikla. Přes noc zůstali ve vesnici, ale obyvatelstvu neublížovali. Ráno ještě před obytelnými vesnicí opustili, ale daleko se nedostali. V lese ve směru na Dubno na ně čekalo překvapení. Sověti na ně začali pálit ze všech stran, takže tam všichni padli. Tak jsme byli osvobozeni.

Karel Mařík z Novin Českých

Společensko-kulturní život volyňských Čechů na Volyni

Když naši krajané odcházeli v 70. letech 19. století ze své vlasti do tehdejšího carského Ruska, nikdo z nich a dalších generací nepředpokládá, že se jednou vrátí do své staré vlasti. Světové události, vznik čsl. jednotky a zejména pak rozstříhání se bolsěvický mor byl toto hlavní příčinou.

Vylouštěti Čechy se svou pílí a houževnatostí postupně dopravovali včetně sluhňých hospodářských výsledků, hlavně v polské části Volyně po první světové válce. Nejen vesnice, které se staly zrovna pro ukrajinské a polské usedlíky, ale i v městech byli čestí podnikatelé platnou složkou hospodářství. Např. v samotném Lucku působily 3 průmyslové podniky, 9 zemědělských děln, 36 živnostníků, 6 majitelů realit a další drobní podnikatelé.

Dobré hospodářské výsledky volyňských Čechů vytvářely příznivé podmínky pro zakládání českých škol nejen ve městech, ale i na vesnicích. Byly to sice dvou- až čtyřtřídy, v samotném Lucku byla sedmitřídní. Prostředí na udržování škol a platit učitelů si museli Češi hrát z vlastních zdrojů v podobě příspěvků, daní, výtěžků z ochotnických divadel, tanečních zábav a jiné činnosti.

Typo školy se vedle výuky staly hlavními

středisky společenských a kulturních aktivit volyňských Čechů. Velkého rozmachu ochotnických scén doznalo divadlo zejména po vybudování české školy v Lucku, která byla jednou z největších a nejlépe vybavených škol na Volyni. Desítky divadelních her byly uskutečněny na divadelní scéně této školy. Režie se ujali učitelé p. Kredba a p. Parma z Československa, učitel p. Krejčí, p. Paříček a konečně i májotec Josef Damašek.

Jen námatkou uvedu některé divadelní hry, které byly sebrány v Lucku: "Naši furianti", legionářské drama "Vrah", "Když hňdí hňdí", "Damoklův meč", ochotnický z Lipin sebrali aktovku "Prázec min starostou", další ochotnický z Vilhelmovky uvedli hru volyňského spisovatele p. Hyblera "Na Jirovcově gruntu", kde jsem si i já, jako žák české školy v Lucku, zahrál za omezeného hocha.

Velmi pěkně se o českém divadle na Volyni vyjádřil pan učitel Krejčí: "České divadlo se hraje na Volyni v každé početnější obci. Divadelní představení, byť i sebechudší po stránce umělecké, má neocenitelný význam z hlediska kulturního i národního. Vedle českých českých knih, českého časopisu máti divadla největší zásluhu na čistotě mateřského jazyka na Volyni, že jest to jeden z činitelů, díky kterému jsme nepodlehli a bohdá nepodlehne-ne asimilaci."

Velice často následovala po divadelním představení taneční zábava. Zvláště maskární plesy byly v volyňských Čechů oblíbené. Vzpomínám si, že se před každým takovým plesem u nás scházely ženy - manželka p. učitele Krejčího, p. učitelka Kupcová, p. Grúnderová a další a připravovaly si - aby to manželé neviděli - maskární oděvy.

Veskeré tyto akce byly hojně navštěvovány, neboť v samotném Lucku bylo víc jak 100 českých rodin s více než 350 obyvateli. Několik desítek obcí okolo Lucka také záležovalo zmíněnou návštěvností. Uvidím pouze některé: Teremno, Boratin, Hušce, Josefín, Lipiny, Stromovka, Miluše, Omelanicy, Čertice, Lidavka, Kňehnyky.

Významnou složkou kulturního dění byly sokolské jednoty. Vzpomínám si s hrostí na to, jak člen Sokola ze Straklova u Dubna, kde se narodila moje maminka Marie Glajchová, obsadil jedno z předních míst na sletě v Praze ve cvičení na kruzích.

Toto byl jen výsek mých vzpomínek, její provázek mě dětství na Volyni.
Ing. Zdeněk Damašek

NAŠI JUBILANTI ...

Region Žatec

Nejdříve bych chtěla popřít dodatečně naši dlouholeté člence Aničce Leonovické k jejímu 80. narozeninám, které oslaví 29. 6. Mnoho zdraví do dalších let! A také Heleně Klimentové z Podbořan, která oslavila své 75. narozeniny 4. 4. Všechno jen to nejlepší!

Další naši členové oslaví své narozeniny již ve 3. čtvrtletí. Kulaté a půlkulaté jubilea jsou:

Libuše Vraně Jirkovské, 20. 8. - 65. let - Lipno, Libuše Šplíchalová, 12. 7. - 70 let - Loupy, Emil Kalvač, 12. 7. - 75 let - Soběslavy, Helena Tomšová, 20. 7. - 60 let - Žatec, Růžena Nováková, 20. 7. - 80 let, Hřivice, Emlie Štíberová, 26. 7. - 65 let - Blov. Eliška Bunzetová 2. 8. - 75 let - Pšov. Olyka, 18. 7. - 80 let - Očihov, Anička Martišová, 17. 7. - 85 let - Žatec, Evžen Jirkovský, 20. 8. - 70 let - Žatec, Anna Hrádková, 2. 8. - 85 let - Podbořany, Věra Maříková - 30. 8. 65 let, Žatec, Jaroslav Homzík, 8. 9. 70 let - Planá.

Všem jubilantům mnoho zdraví, štěstí, spokojenosti do dalších let za náš region přejí *Kamila Ondrová Region Výchov*

Blahopřání do Londýna. Krajané z regionu Výchov postlají srdečné pozdravy s přáním pevného zdraví svému dlouholetému členu panu Štěpánovi, který

oslavi 13. 6. 2003 své osmdesáté narozeniny. Pan Antonín Štěpánek je rodák z Novin Čechy, byl vojákem Svobodový armády a již dlouhá léta žije v Londýně. Do dalších let mu přejeme mnoho životní pohody. **Za region Václav Pěníčka a Arnošt Vendulský Region Olomouc**

V druhém pololetí 2003 se dožívají významného jubilea naši členové: Samosr Jarošic bytem Hněvotín - 2. 12. - 65 let. Zdeněk Zapletal bytem Hněvotín - 29. 9. - 70 let. Cyprián Josef bytem Medlov - 3. 11. - 70 let. Otavou Ludmila rod. Ražová, bytem Olomouc - 16. 9. - 75 let. Dubická Evženice rod. Masopustová, bytem Olomouc - 22. 9. - 75 let. Tenglerová Emilie, rod. Borysová, bytem Hněvotín - 13. 11. - 80 let. Tengler Vladimír, bytem Hněvotín - 9. 9. - 85 let.

Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně spokojenosti a hlavně hodně zdraví.

Za olomoucký region Vladimír Tengler

Region Mohelnice

V druhém pololetí roku 2003 se dožívají hezkého jubilea ti naši členové:

Símsová Marie z Moldavy, nyní Jeseník - 95 let. Vohrálek Miroslav z Kurybánské, nyní Libivá - 82 let. Vohrálek Anton z Kurybánské, nyní Libivá - 81 let. Strýnský Václav z Olšánek, nyní Loštice - 81 let. Pokorný Václav z Bakovské, nyní Mohelnice - 81 let. Hamáček Emilie z Dembrovské, nyní Libivá - 80 let. Mach Josef z Chomoutu, nyní Loštice - 75 let. Linhartová Anna z Hrušvic, nyní Mohelnice - 75 let. Kocková Antonie z Kurybánské, nyní Mohelnice - 75 let. Faltusová Marie z Chomoutu, nyní Lanškroun - 70 let. Všem jubilantům srdečně blahopřejeme a do dalších let přejeme pevně zdraví, štěstí a životní pohodu.

Za region Libuše Machová

Region Praha

S radostí oznamujeme, že dlouholetý člen našeho regionu p. Boris Kozma, akademický malíř, se dne 29. 7. dožívá devadesátí let. Do dalších let přejeme hodně zdraví, optimisma a elánu za celý region

Irena Matinská, ved. regionu

Region Litoměřice

Ve 3. čtvrtletí roku se dožívají významného životního jubilea ti naši členové:

55 let: 11. 7. Štěpánek Karel z Litoměřic, byt Litoměřice. 8. 9. Mgr. Láchová Jaroslava z Litoměřic, byt Litoměřice. 70 let: 26. 7. Kratochvílová Marie z Rovna, byt Opafany. 75 let: 19. 7. Podrabská Matie z Volkova, byt Lovosice-Lhotka, 24. 7. Sazeček Václav z Mírotína, byt Lovosice, 29. 7. Šťastná Marie z Lipín, byt Kamýk. 5. 8. Vatterová Božena z Krasína, byt Stránský. 14. 9. Twardá Irena z Rovna, byt Litoměřice.

80 let: 20. 7. Šerák Karel z Boratína, byt Chotínčev. 8. 8. Altmanová Šlávka ze Semudub, byt Píleň. 81 let: 1. 7. Šulcová Anna z Mírohoště, byt Ústí n. L. 24. 7. Pojman Josef z Mírotína, byt Opárno. 82 let: 22. 7. Pospíšilová Libuše z Novokrajce, byt Mlékojedy, 16. 8. Meduna Vladimír, byt Ústí n. L. 16. 8. Novák Miroslav z Hončárců, byt Litoměřice. 83 let: 19. 7. Derflerová Anna ze Semudub, byt Litoměřice. 17. 9. Kalcovská Libuše z Mírohoště, byt Záhořice. 23. 8. Jeřínková Emilie byt Lovosice. 84 let: 17. 9. Hrnčířová Věra z Mírohoště, byt Litoměřice.

86 let: 22. 7. Křiváková Evženice z Olšánek, byt Děčín. 88 let: 6. 8. Určičová Marie z Boratína, byt Tebutický. 91 let: 24. 7. Pluščenková Anna z Boratína, byt Horní Nezly. 97 let: 25. 8. Průšová Marie z Mírohoště, byt Žitenice.

Všem jubilantům přejeme pevně zdraví do dalších let.

Za výbor regionu ved. Kozka

Region Broumov

V první druhé pololetí roku 2003 oslavili oslavi: Miloslava Ledvínovu - 50 roků, 6. 5. Vlastimil Ledvína - 50 roků, 5. 5. Libuše Kubínová - 75 roků - 12. 2. Josef Ledvína - 85 roků, 20. 11. Marie Tomášková - 65 roků, 7. 1. Ludmila Senčuková - 35 roků, 8. 1. Vladimír Týrek - 80 roků, 3. 7. Jiřina Vojtová - 55 roků, 2. 6. Marie Janková - 75 roků - 11. 10. Emilie Skvářová - 75 roků, 15. 4. Irma Klejmská - 75 roků, 30. 9.

Všem jubilantům blahopřeje za region Pokorný

Region Karlovy Vary

Ve druhém pololetí 2003 oslaví svá významná jubilea ti naši členové: Bártová Antonie z Volkova, byt K. Vary, 13. 7. - 75 let. Bára Vladimír, byt K. Vary, 28. 9. - 55 let. Karásek Dorotej z M. Zubovstýn, byt Klášterec n. O. - 2. 8. - 85 let. Kašpar Vladimír z Luthardova, byt K. Vary, 28. 11. - 75 let. Lamačová Božena z Lipín, byt Kadaň, 12. 7. - 80 let. Pelcmanová Ludmila z Vilemčovic, byt K. Vary, 5. 8. - 70 let. Vavruček Václav z Horochova, byt K. Vary, 1. 8. - 65 let.

Všem dobře zdřavěčko a spokojenosti přejme

Helena Horáková, ved. regionu

Region Uničov

V březnu se dožil 87 let Václav Klaban z Ulbárova na Volyni. Byl vojákem Svobodový armády a jako voják přešel frontu přes Duklu až do Ostravy. Nyní bydlí v Uničově.

V březnu se též dožil 72 let Josef Laurin, nar. Senkovičková na Volyni, později v Ulbárově. Při příchodu do Československa bydlel v Uničově, kde se vyučil železničím. Nyní bydlí v Medlově v Uničově a je již několik let invalidním důchodcem. Sedláček Alexandr se narodil v Ozeřanech u Lucka na Volyni a v březnu oslavil 76 let.

Cejhama Vladimír se narodil v Hlinsku na Volyni. Jako šestnáctiletý chlapec vstoupil do Svobodový armády, a jako mládík voják měl různé problémy. Toto vše přežil a jako voják tankového vojska bojoval na Dukle, přes Slovensko až do Ostravy. Během vojny dostal hodnosti nadporučíka. Nyní bydlí v Uničově a těší se dobrému zdraví. Každý měsí chodí na sraz důchodců a účasti se tanečního oddělení.

Za region všem jubilantům gratuluje Josef Volák

Všem jubilantům blahopřeje i redakce Zpravodaje.

NAŠE ŘADY OPUSTILI ...

Region Cheb

Region Cheb oznamuje, že dne 21. 5. 2003 zemřel ve věku nedožitých 86 let náš člen Václav Perníček. Rodák z Volkova, přeměnil se armádním sborem jako ženijní důstojník. Vstoupil na Volyni a v r. 1947 se emigroval a celou rodinu do vlasti. Usídlil se ve Všeboři na Chebsku, kde také v kruhu své rodiny zemřel. Čest jeho památce!

Za region Ludmila Máčová

Region Praha

Po těžké a dlouhé nemoci dne 30. dubna 2003 ve věku nedožitých 82 let zemřela naša dlouholetá členka p. Marie Kubínová z Velkého Borostavít, nyní bytem v Praze-Klánovské. Maťenko, nezapomeneme!

Za region Praha Irena Matinská

Region Žatec

Dne 7. března zemřel náš krajan Emil Voleský z Podbořan. Pocházel z Moskovštýna na Volyni. Dožil se krásného věku - necelých 96 let. Zesnulých příbuzných a pozůstalým upřímnou soustrast projevuje za náš region Kamila Ondřová Zpravodaje.

DARY DOŠLÉ NA KONTO SDRUŽENÍ - KVĚTEN 2003

Miroslav Kopecký, Praha - 150 Kč. Zofie Lešáková, Rapotín - 200 Kč. Nina Dobosahereh, Londýn - 200 Kč. (Dr. parafed Ing. Hofmann) Viktor Novotný, Most - 300 Kč. D. S. Praha, 200 Kč.

Region Rakovník:

Antonie Cilcová, Zderaz - 300 Kč, Jindřich Kučera, Šanov - 100 Kč, Bohumila Marešová, Šanov - 100 Kč, Anna Pítrová, Šanov - 100 Kč a Naděžda Mirngorová, Rakovník - 50 Kč.

Region Litoměřice:

Jarmila Dědková, Měcholupy - 150 Kč, Helena Pavlová, Velký Osek - 150 Kč, Miloslava Papková, Chotínčev - 100 Kč, Anna Pluščenková, Hraň Repčice - 100 Kč, Marie Žáková, Most - 100 Kč, Josef Abrecht, Klado - 200 Kč a Lydie Dolezalová, Vyšehotovice - 150 Kč.

Severoamerický region:

členská 10 US za tyto ti členové: S. J. Čičo, V. Pospíšil, M. Pospíšilová, G. Pospíšil, S. Pospíšilová, G. Pospíšil, B. Orságová, J. M. Richard

Dary:

G. Pospíšil - 10 US, G. Pospíšil - 10 US aj. M. Richard - 10 US.

Členská 14 CAD zaplatili ti členové: E. Englová + dar 11 CAD, J. Novák + dar 16 CAD, D. Jersák + dar 1 CAD, V. Vrána + dar 6 CAD, M. Uglis-Uhlitová + dar 16 CAD, V. Kubeš + dar 26 CAD, M. Jelinek + dar 10 CAD, Rev. Novák + dar 16 CAD, J. Neryadba + dar 6 CAD, J. Tousek + dar 6 CAD, Astrid Wenigerová-Noga + dar 1 CAD, A. Bennet-Ordstrál + dar 6 CAD, J. Hýnec + dar 6 CAD, J. Kucera + dar 11 CAD, Ing. A. Lešák + dar 6 CAD, A. Shantorová + dar 6 CAD, G. Wilkinson + dar 1 CAD, V. Tichá-Kytlová + dar 6 CAD, J. Kytl + dar 11 CAD.

Dále na Zpravodaji přispěli krajané, kteří nejsou členy: Jiri Prokúpek - 20 CAD a Jiri Dvořák - 25 CAD.

Upřímně všem děkuje Jerry Kytl

I redakce Zpravodaje a výbor SCVP za dary všem dárčím ze srdce děkají.

DARY POUVNĚ - květen 2003:

Václav Puškin, Praha - 200 Kč, Vlasta Švihlíková, Praha - 200 Kč.

Region Broumov:

Vojtova - 50 Kč, Janková - 100 Kč, Hofmanová - 100 Kč, Macek - 100 Kč, Láiková - 150 Kč, Gabriel - 50 Kč, Černý - 50 Kč, Iljuk - 50 Kč, Černý - 50 Kč, Týrek - 25 Kč, Malich - 25 Kč, Lebenický - 25 Kč, Zahrebnelny - 50 Kč, Novotný - 50 Kč, Novotný - 50 Kč, Ozoň - 50 Kč, Vachatová - 50 Kč, Gymbrová - 50 Kč, Orstavá - 50 Kč, Senčuková - 50 Kč, Pokorný - 100 Kč, Stejskal - 100 Kč, Ledvína - 50 Kč, Ledvína - 50 Kč, Kalendová - 50 Kč, Kubínová - 50 Kč, Krulíková - 50 Kč, Puhajková - 50 Kč, Zajfertová - 50 Kč, Vláčila - 50 Kč, M. Inařík - 100 Kč, Ledvína - 50 Kč, Tomásek - 50 Kč a nejmenovaný dárci - 100 Kč - celkem 2075 Kč.

Vedoucí regionu Pokorný dárčím děkuje. Tím je sbírka na povodně ukončena.

Všem čtenářům Zpravodaje přejeme krásné prožití letních měsíců a těšíme se s nimi na sledování v září r. Zároveň se těšíme i na jejich četné příspěvky.

Redakce Zpravodaje a výbor SCVP

Důležitě upozorňujeme! Jelikož se mnozí dotazují na název a číslo konta Sdružení, rozhodli jsme se, že tento údaj budeme uvádět v každém čísle Zpravodaje.

Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha. **Číslo konta:** 000000-1937591369/0800. **Číslo účtu:** A - Rytifská 29, Praha 1. **Dary můžete poslat i na adresu hospodářky Sdružení:** Marie Nečasová, Svidnická 509, 181 00 Praha 8, tel.: 233 550 070. **Prosimě čtenáře,** aby nás neupomínali o zveřejnění dárků dříve nežme uveřejní teprve po obdržení účetního dokladu!!! **Krajané! Neposílejte v žádném případě peněžní dary.** **Adresní redaktoři:** **Díky za pochopení.** Zveřejněním dárčů se evidence členů nezmení, změny adres, přihlášky nových členů - ukončení členství a veškeré dotazy toho se týkající zasílejte na adresu: **Antonie Kramná, ul. Černého 513/5, 182 00 Praha 8.**

Litáz: Zpravodaj vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřeby svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají jejich autoři. Vychází jako občasník. Šéfredaktor: Věra Latzelová. Příspěvky nejsou honorovány, nevyžádán rukopis se nevrací. Příspěvky zasílejte do 3. každého měsíce na adresu: Věra Latzelová, Slapská 1910/6, 100 00 Praha 10. Podávání novinových zásilek povoleno Česká pošta, s.p. odštěpným závodem Praha 1, nov. 5400/95 ze dne 8. 8. 1995. Toto číslo vyšlo: 30. 06. 2003